

YAŞADIKÇA

Can Sıkıntısı Üzerine Manifesto

E. Org. ÇETİN DOĞAN
(Ahmet Yesevi Üniversitesi
Mütevelli Heyeti Başkanı)

Bilmem 1950'li yılların duygu yüklü genç şairini hatırlayanınız var mı? Son günlerde, besbelli canımın fena halde sıkılmasından olacak, İlhan Demiraslan'ın yarım asır önce yazdığı mısralarını dilimden düşürmez oldum:

“Bu kadar büyük değildi şehir,
Gökyüzü kapalı değildi
Böyle sessiz değildi insanlar
Parklar da sıkmaya başladı beni
Anlaşılan bir şey var.”

Evet, sadece benim değil, canların canını sıkın bir şeyler var havada. Gökyüzü kapalı ve insanlarımız sessiz ise, bunun pek hayra alamet olmadığını bilenlerden sayılırım. Bu yazımı toplumsal can sıkıntımızın ulaşabileceği boyut nedeniyle, bir tür “manifesto” olarak kaleme almayı yeğledim.

Gerçekte can sıkıntısı yaratan nedenler, saymakla bitmeyecek kadar çok. Manifestomda gündemdeki temel konu üzerinde yoğunlaşarak, bazı “hatırlatmalar” yapmak istiyorum. Dilerim benden sonra “kulak çınlatma” yarışı başlar da, toplumumuz daha özlü “manifestolar” okuma fırsatı bulur.

Canların can sıkıntısının birinci temel nedeni; laik demokratik Cumhuriyetimizin temelini oluşturan üç devrim yasasının 83'ncü yıldönümünde, vardığımız noktanın alaca karanlığa dönüşmesidir.

İkinci nedeni ise; tahmin edileceği gibi, yine birinci nedenle bağlantılı; Mayıs ayında 864 Rakımlı Tepede yapılacak nöbet değişimi için, göreve talip ve karar sahibi görünenlerin, inadına gülümseyen “nurani” çehreleridir.

Türk Toplumunu “ümme anlayışının” birlikteliğinden, çağdaş “ulus-devlet” birlikteliğine taşımak için atılan en önemli adım, 03 Mart 1924'de üç devrim yasasının kabulüdür.

Bu yasalar Hilafetin kaldırılması, Şeriye ve Evkaf (Din İşleri ve Vakıflar) Bakanlığının kaldırılması ve Öğretim Birliği yasalarıdır.

Laik, demokratik çağdaş bir toplum, çağdaş bir cumhuriyet yaratma ana hedefi ile kabul edilen bu devrim yasalarından “Öğretim Birliği” yasasının aşındırılması; günümüzde söylem ve fiilleri ile tarikat ve ümmet anlayışını öne çıkaranları “hükümete” taşımıştır.

Günlük yaşamımızın yanı sıra geleceğimizi de etkileyen bu gelişmeyi halâ “umursamayan” kaldı mı? Aşiret, tarikat veya klana mensubiyetin öne çıkarılması, ülkemizi adeta bir kimlik bunalımına sürüklemiştir.

Elbette bu durumun iç siyasetimize olduğu kadar, dış siyasetimize, dış ilişkilerimize de yansımaları olmuştur. Ülkemiz, uluslararası ilişkilerde sorunun bir parçası görüldüğü için, çözüm arayışlarının dışında kalmaktadır. Günümüzde uluslararası sorunların çözümü için, Osmanlı barış düzenine nostaljik göndermeler yapanları kimsenin ciddiye almasını bekleyemezsiniz. (2)

Gün, bütün bunları umursayanların günüdür. Gün ,
“-Gayrık yeter!...” demenin, dedirtmenin zamanıdır.

Bugün ulaştığımız alaca karanlık ortamını, ulusumuzun tercihi olarak algılamak ve göstermek çok yanıltıcı olur.

Türk toplumunun değerler ölçüsünü dramatik olarak değiştiği sanılmasın.

Onun davranış ve tutumunu derinden etkileyen temel etken, iç siyasetimizin lâbirentidir.

Gerçekte çok partili demokratik yaşama geçtiğimizden bugüne kadar yapılan seçimlerin sonuçları irdelendiğinde, Türk Ulusunun her zaman rasyonel davrandığı görülecektir. Önümüzdeki genel seçimlerde, yolsuzlukların çamuru ile şavkı kararmış, toplumun iş ve aş sorunlarına derman olamamış, Ulusal birikimimizi ve değerlerimizi “babalar gibi satışa” sunmuş, yabancılara peşkeş çekmiş, uygulamaları ile yurdumuzu ortaçağ karanlığından başka bir yerlere taşımayacağı gün yüzüne çıkmış “Ampulün”, önümüzdeki seçimlerde beklediği oy yerine, nasihat alacağından kuşku duymuyorum.

DSP'nin 1999'daki oy oranının yüzde yirmi ikiden, 2002 seçimlerinde yüzde bire düşmesi, koalisyon ortakları ile birlikte barajı aşamaması; buna karşılık CHP'nin yüzde sekizlik oy oranını 2002 seçimlerinde onsekize çıkarması ve de AKP'nin bir umut olarak sahnedeki yerini alması, Türk Toplumunda siyasal tercihlerin kemikleşmediğinin göstergesidir.

Halkımızın oylarının önümüzdeki seçimlerde kadrosu, programı ve söylemleriyle, ulusumuzun ortak beklentilerine cevap verebilecek, çağdaş siyasal bir oluşumda veya partide yoğunlaşmasının yaşamsal önemi bulunmaktadır. Bu sonuç, halka davetiye göndererek, kolları açıp bekleyerek başarılamaz. Bunu başarmanın yolu, kolları sıvayıp halka gitmekten; halka açılan siyasetin kilidini kırarak, düşünce ve duyguları halkla paylaşmaktan geçer. Bir başka deyişle, gerçek anlamda “halkın sofrasında” yer almaktan geçer. Yeri gelmişken genç yaşımda askerlik ocağında öğrendiğim halk sofrasının kerametini birkaç kelime ile özetlemeye çalışayım:

Halkın sofrasında çorba ile birlikte, yumrukla kırılan soğanın cücüğünden daha tatlı ve insanları birbirlerine kaynaştıran başka bir şey yoktur. Halkın sofrası her zaman çare bulma mekânıdır. Özgün halk deyişi ile, “Çorbaya kaşık sallamadan önce ekmek doğradın mı, bütün sorunları çözersin. Ekmek çorbaya doğrandığında, çorba sulu ise koyultur, az ise doyurur, sıcak ise soğutur.” Halkın sofrasında çorba içmek isteyenlere duyurulur. Genel seçimler için partilerimizin derlenip toparlanması için biraz daha zamanları var sayılır. Genel seçimlerin kendisini ve sonuçlarını etkileyecek “Cumhurbaşkanlığı” seçim sürecinin başlamasına ise çok az bir zaman kaldı. İç ve dış basında Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin çok geniş yorum ve spekülasyonların yer alması boşuna değil. Yurtdışında düzenlenen seminer ve sempozyumlarda, ülkemizde mesafe alan İslami akımlar, Cumhuriyetimizin geleceği, laik devlet yapısının aşındırılması, sıkça konu edilmeye başlandı.

AKP dış basında uzun zamandır “İslamcı” bir parti olarak nitelendiriliyor.

İslamcı bir partinin genel seçimlerde aldığı oy oranının çok üstünde T.B.M. M.’de temsil ediliyor olması, Anayasamızın temsilde “adalet” ilkesiyle çelişse de, AKP’nin tek parti olarak hükümet kurmasının yasallığı tartışma konusu edilmemiştir.

Ancak Meclisteki ezici çoğunluğuna dayanarak, Cumhurbaşkanlığı makamına dilediklerini getirme girişimlerinde bulunmalarının ciddi direniş ve reaksiyonlarla karşılanacağını söylemek kehanet sayılmamalıdır.

Dış basında böylesi bir durum gerçekleşmesi halinde, askeri müdahalenin yüzde elli ihtimal olarak gösterilmesi dikkat çekicidir.(3) Türk Ulusunun ezici çoğunluğunun “laik demokratik cumhuriyeti koruma” ortak paydasında birleşerek direnç gösterecek olması, demokrasimizin teminatıdır. Başta sivil toplum kuruluşları, siyasal partiler, basın-yayın organlarının büyük çoğunluğu, Devletin bütün kurumları, her türlü demokratik yöntem ve platformu kullanarak, böylesi bir gelişmeye geçit

vermeyecektir.

Hiçbir zaman devleti yönetme gibi arzu ve ihtirası bulunmayan, devletimizi ve onun temel niteliklerini korumakla yükümlü TSK'nin böyle bir durumda takınacağı tavır, hiç kimsenin test etmeğe kalkmamasını öğütlerim.

Diğer taraftan, T.B.M.M.'ni oluşturan Milletvekillerinin, verecekleri tarihi karar arifesinde, hangi partiye mensup olurlarsa olsunlar, göreve başlarken içtikleri "andı" hatırlayacaklarına yürekten inanmak istiyorum. Ne var ki; aşiret, tarikat veya klan mensubiyetin öne çıktığı topluluklarda, oy verme eylemi, çoğunluğun düşüncesinden ziyade, çoğu kez "hâkimin" heves ve arzusuna göre şekillendiği bilinmektedir. Bu nedenle, bu gibilere "sürü psikolojisi" ile hareket etmemeleri için bazı ilave "hatırlamalarda" bulunulması, rejimimizin selameti için yararlı olabilir.

Sayın Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığının dokunulmazlık zırhına acele ihtiyacı olması veya bu yüce makama aşırı hevesli bulunması doğaldır. Bundan caydırılmasında ilk görev AKP'li Milletvekillerine, Erdoğan'ın sözünden çıkmadığını gördüğümüz "özel danışmanlarına" düşmektedir. Bunun Anayasamızın 6'ncı maddesinde yer alan "Egemenlik kayıtsız şartsız Milletindir" hükmüyle çelişen bir tarafı da bulunmamaktadır. Mecliste Milli İradenin ne oranda temsil edildiğini bir tarafa bıraksak bile; aynı anayasa maddesinin devamında, "Türk Milleti egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanır" hükmü yer almaktadır.

Anayasamız T.C. Devletin yönetiminde "kuvvetler ayrımı" prensibini esas almıştır. Bunu belirtirken "Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medenî bir iş bölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu" hükmüyle kuvvetler ayrımı prensibine açıklık getirmiştir.

Sanırım bunca icraattan sonra AKP hükümetin bizi nereye sürüklemek istediğini sorgulamak gereği kalmamıştır. Başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere, bütün bakanlıkların nasıl bir kadrolaşma içinde oldukları; yayınlanan, referans verilen kitapların ve ele geçen özel personel formlarının neyi amaçladıkları ortadadır. Sayın Erdoğan, özellikle ayaküstü verdiği demeçlerde bunun bariz örneklerini sıkça vermektedir. Çok ayrıntıya girmeden, dış basında da önemli yansımaları olan bir tek örnekle yetinelim:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Leyla Şahin'in kamusal alanda türban giyme yasağına karşı açtığı davayı 10 Kasım 2005'de sonuçlandırarak "türbanın Türk Üniversitelerinde yasaklanmasının, insan

haklarının ihlali anlamına gelmeyeceği” yolundaki kararına, Erdoğan’ın gösterdiği tepki umarım hafızalardan silinmemiştir.

İçtenliğinden kuşku duymadığımız şu sözler, Başbakanımıza aittir: “Türban konusunda karar verme yetkisi, İslam dini ile hiçbir ilgisi bulunmayan mahkemenin değil, Ulemanın olması gerektir.” Gerçekte böyle bir sözü söyleyenin yeri, mütevazi bir caminin imam koltuğu bile olmamalıdır.

Görünen o ki; egemenliğin bütünüyle AKP Meclis Grubu ve Hükümetinin elinde olması durumunda, kılık ve kıyafetlerimiz için “Ulemadan” fetva çıkartılması da gündeme gelebilecektir.

Bugüne kadar AKP’nin bilinen yöndeki icraatını frenleyen, Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer olmuştur.

AKP Hükümetinin yasaları göz ardı ederek, belli amaçlar için hazırladığı 445 adet üçlü kararname, Sayın Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiştir. Şimdiye kadar veto edilen yasa sayısı da 49’u bulmuştur. Kararnameleri veto edildiğinden, devletin çeşitli kurum ve kuruluşlarında 670 adet kritik görev yeri halen vekâletle yürütülmektedir.

Bir an için Özel ve Kamusal işlerinde, “İslami” düşünce ve eylemleri öne çıkan bir “zatin”, Cumhurbaşkanlığı Makamına oturduğunu düşünürsek, devletimizin kuşatılmamış, ele geçirilmemiş bir tek kalesi kalmayacaktır. Bunun sonucunda da, laik demokratik cumhuriyetin yerini, ismi konmadan da olsa, İslami yaftalı bir yönetimin alacağından hiç kimse kuşku duymasın. AKP’nin bugüne kadar yaptığı, yapmak isteyip de yapamadığı işler, devleti ele geçirdiğinde neleri başaracağını yeterli göstergesi ve teminatı değil midir?

Bu manifestoyu kaleme alırken, Aziz Nesin’in ünlü “Ah biz eşekler...” hikayesi ile yazarı bilinmeyen “Sarı Öküz” fıkrasını anımsadığımı belirtmeliyim. Bu anımsamanın, AKP yöneticilerinin “kurt” ve “aslana” benzettiğimden kaynaklandığı sanılsın. Böyle bir benzetiş, aklımın ucundan geçmeyen bir iltifat olurdu. Diğer taraftan kurt ve aslanın, son zamanlarda Sayın Başbakanın diline doladığı “öcüye” benzer bir tarafları da yok. Öcü her zaman “ödün” verene musallat olur. Üstelik bu musallat olma da, cehaletin yaygın olduğu karanlık ortamda gerçekleşir. Biz “korku krallığı” peşinde değil, karanlıktan aydınlık yarınlara yürüyüşün peşindeyiz. Korku krallıkları, Orta Çağ düzeninin hüküm sürdüğü zeminlerde yeşerir. Böyle bir düzen, asla T.C topraklarında yeşertilemeyecektir.

**

İlhan Demiraslan’ın şiiri ile başladığım yazımı, yine onun dizeleri ile

sonlandırmam uygun olacaktır. 1960'lı yılların arifesinde "tören" ve "yürüyüşlerde" sıkça okunduğunu anımsadığım, aşağıdaki mısraların, belli mekânlarda halâ yankılandığına, belli mekanları hala çınlattığına inanıyorum.

"Nasıl söylerim öldüğünü,
Başında yeni şapkası
Yola çıkmış yürümüş
Kalabalık arkası.
Nasıl söylerim öldüğünü nasıl,
Bir ışık vurmuş yüzümüze
Atatürk'üm bakıyor besbelli
Çekidüzen verelim üstümüze." (4)

Puslu havada pusulayı şaşırmanın, tökezlenmemenin yolu, kendimize çekidüzen vermekten, zemini doğru yoklamaktan geçmiyor mu? Çekidüzen için kıyametin habercisi İsrail'in Sur'unu üflemesini beklemek, nfile bir bekleyiş değil mi?

İflah olmamakta direnenlere, Atatürk'ün öldüğünü sananlara, nice "çekidüzen" dileklerle...

Notlar:

1. İlhan Demiraslan (1928-1980) Tıp Doktoru, Şair
2. "Osmanlı Barışı'nın bozulduğu topraklarda bugün hâlâ istikrar arayışı sürüyor. Asırlar süren bu büyük tecrübe, bugünün çatışmalarla kararan dünyası için de önemli bir örnek, bir ilham kaynağıdır." 11 Eylül 2006 R.T. E.
3. Zeyno Baran, "The Coming Coup d'Etat?" Newsweek, International Edition, December 4, 2006
4. İlhan Demiraslan'ın Atatürk adlı şiirinden